

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros
organizacijos (EBPO)

Gairės daugiašalėms įmonėms

Lietuvos Nacionalinis
koordinacinis centras: EBPO ir
nefinansinės informacijos atskleidimas

Andrius Bambalas
Lietuvos NKC Pirmininkas

EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms ir atsakingo verslo standartai

Yra keletas instrumentų/metodikų, skirtų atsakingo verslo standartams nustatyti:

1. Pasaulinio atskaitingumo iniciatyva (Global Reporting Initiative);
2. JT pasaulinis susitarimas;
3. Verslo ir žmogaus teisių pagrindiniai principai, kuriais įgyvendinama JT sistema „Apsaugoti, gerbti, padėti“;
- 4. EBPO gairės daugiašalėms įmonėms;**
5. Tarptautinės standartizacijos organizacijos (ISO) 26000 standartas;
6. Tarptautinės darbo organizacijos trišalė deklaracija dėl daugiašalių įmonių ir socialinės politikos principų;
7. kitos pripažintos tarptautinės sistemos.

Gairėse nustatytos atsakingo įmonės elgesio principų ir standartų sritys

1. Bendroji įmonės politika
2. Informacijos teikimas
3. Žmogaus teisės
4. Darbo santykiai
5. Aplinkosauga
6. Kova su korupcija
7. Vartotojų apsauga
8. Mokslas ir technologijos
9. Konkurencija
10. Mokesčiai

EBPO atskirų sričių rekomendacijos

1. Rekomendacijos dėl atsakingo žemės ūkio produktų tiekimo grandinių;
2. Išsamaus patikrinimo rekomendacijos dėl gatavų drabužių ir avalynės sektorių atsakingo tiekimo grandinių;
3. Išsamaus patikrinimo rekomendacijos dėl atsakingo tiekimo iš konfliktinių ir didelės rizikos zonų grandinių;
4. Išsamaus patikrinimo rekomendacijos dėl suinteresuotųjų asmenų dalyvavimo kasybos pramonėje;
5. Atsakingas verslas instituciniams investuotojams: pagrindiniai išsamaus patikrinimo pagal Gaires aspektai.

EBPO Gairių ypatumas

- EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms – vienintelis tarptautiniu mastu sutartas ir visapusiškas atsakingo verslo kodeksas, kurį **valstybės įsipareigojo** įgyvendinti ir skatinti.
- Gairės išreiškia 48 EBPO ir ne-EBPO narių bendras vertybes.
- Gairės tiesiogiai prisideda prie JT Darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo: skatina įmonių teigiamą indėlį į ekonomikos, aplinkosaugos ir socialinę pažangą.
- Gairių įgyvendinimo užtikrinimui valstybės įsipareigoja įsteigti nacionalinius koordinacinius centrus – Lietuvos NKC

EBPO ir Lietuvos NKC

Lietuvos NKC misija:

Padėti laikytis atsakingo verslo elgesio ir sudaryti galimybes spręsti nesutarimus dėl Gairių laikymosi.

Lietuvos NKC sudaro: 5 nepriklausomi ekspertai, Sekretoriatas (Ūkio ministerija), Patariamasis komitetas.

Lietuvos NKC struktūra

Nepriklausomi ekspertai

- Pagrindinis centro organas;
- Veikia savanoriškos veiklos sutarčių pagrindu;
- Dėl sutarties sudarymo galutinį sprendimą priima Ūkio ministras;
- Kadencija – 4 metai

Nariai:

- Andrius Bambalas (Pirmininkas)
- Audronė Alijošaitė
- Dr. Feliksas Petrauskas
- Prof. dr. Raimundas Moisejevas
- Dr. Nerijus Kasiliauskas

Patariamasis komitetas

- Patariamasis centro organas;
- Su Ūkio ministerija nesieja sutartiniai santykiai;
- Dėl patariamojo komiteto sudėties galutinį sprendimą priima Ūkio ministras.
- Kadencija – 4 metai

Nariai:

- Jurga Aleknienė – Aplinkos ministerija
- Aurelija Giedraitytė – Teisingumo ministerija
- Rūta Jursaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
- Mindaugas Mazylis – Finansų ministerija
- Jolita Meškelytė – Teisingumo ministerija
- Darius Mickevičius – Teisingumo ministerija
- Dalia Kreivienė – Užsienio reikalų ministerija
- Matas Stankevičius – Užsienio reikalų ministerija

Sekretoriatas

- Centrą veiklos administravimą užtikrina Ūkio ministerija.

Nariai:

- Karolis Kitovas

Lietuvos NKC funkcijos

1. Skatinti Gairių žinomumą ir teikti rekomendacijas jų įgyvendinimui.
2. Spręsti dėl pareiškimų apie įmonės elgesio atitiktį Gairėse nustatytiems atsakingo verslo standartams (individualūs atvejai).
3. Vykdyti tarptautinį bendradarbiavimą su EBPO ir kitų valstybių NKC

Individualių atvejų vertinimas

Pradinis įvertinimas

Sprendžiama priimti ar atmesti skundą
~ 3 mėn. nuo skundo pateikimo

Mediacija / tyrimas

Kuomet skundas priimamas, NKC pasiūlo šalims dialogo/mediacijos procedūrą. Jei mediacija nepavyksta – NKC atlieka skundo tyrimą
~ 6 mėn.

Galutinė ataskaita

Jei mediacijoje pasiekiamas sprendimas – NKC paskelbia apie procesą; jei ne – NKC paskelbia apie procesą ir skunde nurodytų aplinkybių tyrimo rezultatus
~ 3 mėn.

Įvertinimas / ir susitarimo priežiūra

Šalys yra skatinamos pateikti savo atsiliepimus apie procesą / mediacijoje pasiekto sprendimo atveju – pateikti informaciją apie jo vykdymą

Individualių atvejų vertinimas

Individualaus atvejo vertinimo tikslas – padėti pareiškėjui (NVO, vietos bendruomenei, darbuotojams ar juos atstovaujantiems subjektams ar kitiems suinteresuotiems asmenims) ir įmonei pasiekti susitarimą, kuriuo bus užtikrintas atsakingas įmonės elgesys (mediacija) arba įvertinti įmonės elgesį pagal Gairėse nustatytus atsakingo verslo standartus (tyrimas) ir viešai paskelbti tokio vertinimo išvadas.

Kuo Gairės svarbios įmonėms?

Gairės yra visapusiškas įrankis padedantis verslui laikytis atsakingo verslo standartų.

Įmonėms atsakingo verslo reikalavimai yra svarbūs dėl šių priežasčių:

- Vidinės:
 - išvengti teisinių ir finansinių rizikų;
 - Apsaugoti įmonės reputaciją;
 - Išlaikyti nusistatytus standartus ir darbuotojų lūkesčius.
- Išorinės:
 - Reguliaciniai reikalavimai;
 - Dalyvavimas tiekimo grandinėse ir klientų praradimas.

Kodėl įmonės turėtų laikytis atsakingo verslo standartų?

Išorinės priežastys – pavyzdžiai

Reguliaciniai instrumentai užsienyje, pagal kuriuos, neatsižvelgiant į Gaires, galima prarasti klientus:

1. Dodd Frank akto (JAV) 1502 str. išsamus patikrinimas dėl mineralų (alavas, tungstenas, tantalumas ir auksas) iš konfliktų zonų (DKR) tiekimo grandinių (nuo 2020 m. 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) 2017/821);
2. Prancūzijos Išsamaus patikrinimo įstatymas – įmonės turi būti pasirengusios ir nuolatos vykdyti išsamaus patikrinimo planą žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių, aplinkos apsaugos aspektu, kurio metu turi būti tikrinamos ir tiekimo grandinės;
3. 2014 m. spalio 22 d. direktyva Nr. 2014/95/ES, kuria iš dalies keičiamos Direktyvos 2013/34/ES nuostatos dėl tam tikrų didžiųjų įmonių ir grupių nefinansinės ir įvairovės informacijos atskleidimo – socialinės atsakomybės ataskaita.

Kodėl įmonės turėtų laikytis atsakingo verslo standartų?

Išorinės priežastys – pavyzdžiai

Reguliaciniai reikalavimai Lietuvoje:

Didelės viešo intereso įmonės ar jų grupės, kurių darbuotojų skaičius >500, nuo 2017 į metinius pranešimus įtraukia (konsoliduotą) **socialinės atsakomybės ataskaitą**, į kurią įeina informacija susijusi su tokiais klausimais:

1. aplinkosauga;
2. socialiniais ir personalo;
3. žmogaus teisių užtikrinimo;
4. kovos su korupcija ir kyšininkavimo.

Informacija apima – politikos įgyvendinimo **kontrolės, rezultatų**, pagrindinių **rizikų, susijusių su veikla ir tiekimo grandinėmis, aprašymas.**

Nefinansinės informacijos direktyva ir Lietuvos NKC

KOMISIJOS KOMUNIKATAS Nefinansinių ataskaitų teikimo gairės (nefinansinės informacijos teikimo metodika) (2017/C 215/01) [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN)

Reikalavimai:

1. Nefinansinėje ataskaitoje turi būti nurodyta – įmonės politikos, kurios laikomasi tais aspektais, aprašymą, įskaitant įgyvendintus išsamių patikrinimų procesus (EBPO gairės ir sektorinės rekomendacijos). Kai įmonė netaiko politikos vieno ar kelių tų aspektų atžvilgiu, nefinansinėje ataskaitoje pateikiamas aiškus ir argumentuotas paaiškinimas, kodėl taip yra;

Nefinansinės informacijos direktyva ir Lietuvos NKC

KOMISIJOS KOMUNIKATAS Nefinansinių ataskaitų teikimo gairės (nefinansinės informacijos teikimo metodika) (2017/C 215/01) [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0705(01)&from=EN)

Reikalavimai:

2. Nefinansinėje ataskaitoje turi būti nurodyta - tinkamą, sąžiningą ir subalansuotą savo politikos rezultatų vaizdą.
3. Nefinansinėje ataskaitoje turi būti nurodoma pagrindinė bendrovės rizika ir kaip ji gali paveikti jos verslo modelį, operacijas, finansinius rezultatus ir jos veiklos poveikį, bei kaip ji valdoma ir mažinama.
4. Bendrovės turi atskleisti pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, kurie yra būtini norint suprasti bendrovės pokyčius, veiklos rezultatus, būklę ir veiklos poveikį

Kodėl įmonės turėtų laikytis atsakingo verslo standartų?

Išorinės priežastys – pavyzdžiai

Reguliaciniai reikalavimai Lietuvoje SVĮ:

Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 23 str. 2 d. metiniame pranešime yra nurodoma „*nefinansinių veiklos rezultatų analizė, su aplinkosaugos ir personalo klausimais susijusi informacija*“.

ĮFAĮ 23 str. 7 d. „*Mažos ir vidutinės įmonės gali nepateikti šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytos nefinansinės informacijos*“.

Rengdama socialinės atsakomybės ataskaitą įmonė pasiruoš užsienio partnerių patikrinimams bei užklausoms ir pateiks patvirtinimą dėl konkrečių įmonės veiksmų atsakingo verslo srityje.

Nefinansinės informacijos direktyva ir Lietuvos NKC

Nėra nustatyta įmonių teikiamų ir rengiamų socialinės atsakomybės ataskaitos tikrinimo ar vertinimo mechanizmo.

Tačiau Gairės nustato įmonėms aukštus standartus nefinansinės informacijos atskleidimui, kuomet tokia informacija turi būti atskleista (Gairių III.4 straipsnis).

Išvada: Lietuvos NKC yra institucija, kuri, sprendama individualų atvejį, gali vertinti įmonės socialinės atsakomybės ataskaitą ir jos atitiktį Gairių reikalavimams.

Lietuvos NKC kontaktai

Tinklapis: <http://ukmin.lrv.lt/lt/centrai/nacionalinis-koordinacinis-centras-nkc>

Paskyra Facebook: <https://www.facebook.com/LietuvosNKC>

El. paštas: info@oecdncp.lt; andrius.bambalas@oecdncp.lt

Adresas: Lietuvos Nacionalinis koordinacinis centras
Lietuvos Respublikos ūkio ministerija
Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius

Ačiū už dėmesį.

